

Meditatsioon kui ühiskonna ja üksikisiku omavaheliste suhete peegeldus

Andres Soosaar – Eesti Arst

Enamasti teevad arstid pühendunult oma tööd erialastest kaanonitest lähtuvalt ega mõtle ülemäära palju oma ameti ja kogu meditsiinivaldkonna tähendusele ja rollile ühiskondlikus masinavärgis. See hoiak on toitud ühelt poolt sajandeid kestnud ühiskonna ja arstide sotsiaalsest kokkuleppes, mille põhisisuks oli meedikute autonoomia nende poole pöördunud patsientide haiguste ehk teatud ebasoovitavate elustenaariumide kunstireeglite kohasel mõjutamisel. Teiselt poolt iseloomustab viimast poolt sajandit ühiskondliku elu, sh tervishoiu süvenev fragmenteerumine, millel on arvukalt ilminguid ning neid tingivaid põhjusi. Meditsiiniline tegevus spetsialiseerub üha enam ning see muudab järjest keerulisemaks nii arstimise valdkonna enda kui ka patsiendi isiku tervikliku käsitlemise. Patsientide isikuvabaduse võidukäik nõuab samas just seda, et ka arstimine toetaks nende isiklikku vaadet sellele, kuidas oma elu parimal võimalikul viisil elada. Samuti näikse järjest universaalsemaks muutuvat püüd vaadelda ühiskondade poolt üksikisikutele pakutavat teenuste buketina, mida saab kõige paremini korraldada turul rahalise juhtimise abil.

Selline ühiskondliku tegelikkuse areng on vältimatult kaasa toonud olukorra, kus ülal mainitud traditsiooniline arsti erialase autonoomia kokkulepe kehtib üksnes osaliselt ja sedagi vaid asjaolude soodsal kokkulangemisel. Ühiskonna üldine juhtimiskorraldus on väga jõuliselt asunud mõjutama ka arstimise korraldamist ning analoogselt paljude teiste eluvaldkondadega (õpetamine hariduses, maaviljelus põllumajanduses jms) on ka suurest ja erilisest arstimise kunstist saanud oma loomuselt pigem alltöövõtt võimsa määndžeride gildi suures ühiskonna edendamise ja inimestele õnnetoomise projektis. Selge see, et järjest enam fragmenteeruvad ühis-

konnad ja tegevusvaldkonnad loovad küll rohkem arenguvõimalusi, kuid vajavad edukaks eesmärgipäraseks toimimiseks üha mitmekesisemat kontrolli ja juhtimist. Nüüdisaegne meditsiin on niisuguse arengu väga heaks näiteks, kus valdkonna edukas toimimine lausa nõuab süsteemi osade üha tihedamat lõimumist. Kui vaadelda lähemalt tänapäeva Eesti tervishoidu, siis nii mõnedki selle tõsised probleemid (näiteks mõnede vajalike teenuste olemasolu tagamine ning erinevate teenuste koordineerimine konkreetse patsiendi terviseprobleemide lahendamisel) on suuresti seotud ülalmainitud ühiskonda fragmenteerivate arengusuundumustega.

Hoolimata põhjalikest sotsiaalsetest ümberkorraldustest on vajadus meditsiini järele ning selle eksistentsiaalne missioon jäänud suuresti samaks: aidata iga inimest teatud ebameeldivates elusituatsioonides, mida on kokkuvõtlikult hakatud kutsuma haigusteks ja sildistama diagnoosiga, ning selgitada ja pakkuda neid võimalusi, mis aitavad meil tervetena endid haigustest eemal hoida. Muutunud on siiski see, et ühiskond ei soovi enam oma liikmeid nende haiguse korral kohelda suuresti vaid ühe arsti või nende pisikese rühma isiklike kogemuste alusel, vaid on loonud kiirelt toimivaid ja tunnetavaid suuri sotsiaalseid võrgustikke, mis on võimelised koguma oma liikmete kogemust ning sellest teatud teaduslike võtete abil ekstraheerima uut meditsiinilist teadmist ning sellest lähtuvalt uusi raviviise. Patsientidelegi on tekitatud vabadus teha valikuid, kuidas lasta ühiskonnal end ravida. Kuigi meedikute roll ühiskonna korraldajatena on tänapäeval tublisti muutunud, on nende erialane tegevus iga ühiskonnaliikme parimas võimalikus käekäigus jätkuvalt asendamatu.

andres.soosaar@eestiarst.ee

Andres Soosaar